

Переселення з перешкодами

Іван Керницький

Це було в тій золотій добі нашого Запроторення, коли ще люди не ходили з Ді-Пі-картками, лише з "нотапасами", як не було ІРО тільки УНРРА, коли консерви валялися покотом і цигарок було вбрід, а проблема переселення лежала в пеленках. В пеленках то вона лежала, але вже поволі витягали її з них на денне світло. Та й вже тягались з нею, як баба з ступою по парламентах і всяких зборищах, уже й деякі сміхотворні проекти схвалювали. Отож тоді саме, котроїсь-там днини, політичний втікач, Коля Козенко, прийшов до бараку помітно схвильований та й каже своєму братові, Сашці:

— Горе, братець, — каже. — Справа переселення за океан затормозилася і сіла на рафу потому, що корабельного тонажу не хватає. Брати нас беруть на вихватки, од щирої душі беруть, тільки от — реєстрових брутто тон чортма! Виходить така катавазія, що зараз на рейді стоїть всього один паршивенький транспортовець, а він як закатає раз у місяць душ сотень п'ять, то більше і не думай, а тут же нашого запротореного брата сотень тисячів дві з лишком нараховують! Коли ж діло піде далі такими темпами, як досі, то ми і за сорок років не переселимось з Германії!

— За років сорок, дорогий мій дружок, може нам і поталанить, та тут виринає свіжа морока: коли розбудова української нації піде далі такими темпами, як досі, то через сорок років наплодиться по таборах ще яких сто тисяч народу, — то що ж тоді тим американцям робити, хіба вічно так з нами возитись, чи яка бісова мама?

— Слухай мене, Сашенька, — сказав Коля після зрілої розваги. — Пускай вже там американці з усякими суходільними крисами голови собі морочать, а нам — треба знати честь-честю, ми ж бувші матроси Чорноморського червонопрапорного флота, ми повинні самотужки себе виручати! Давай, братець, втнемо таку штуку, що самі подбаємо про тонаж для нас обох та відправимось в Америку поза чергою. — Ну давай!

—

...Співають по наших таборах пісеньку:

"Нас не злякає лявіна,
Ані Сагари піски —
Море нам по коліна,
А Міссісіпі по кістки!.."

Отак із нашими Козенками...Що їм там зони, кордони та всякі заборони!.. "Діду, село горить..." Втримай вітра в полі. Раз-раз, спакували хлопці чемоданчики, пішли на станцію, сіли в поїзд та й поїхали. Їхали, їхали, аж заїхали в Бремен. Покрутилися між руїнами, вже більше з привички, як із konieczности заглянули на чорний ринок, а там подались у пристань. Ходять, ходять, аж гульк — бачуть, на форвартері, стоїть заякорений розкішний транспортовець, ще й свіжо лякерований і під флагом, а який

рудий шваб, у комбінезоні, Гумовою кишкою палубу сполікує.

— Грюс Гот! Грюс Гот!.. Закурили та й розбалакались. І то так балакали завзято, аж у їх всіх трьох руки розболіли, бо наші хлопці по-німецьки кресали слабувато, а шваб по-нашому ні в зуб. Аж як пішли за якісь пачки та скрині, як присіли та як витягли з чемоданчика метер самогону, тоді вже розмова покотилась зовсім гладко. Тоді рудий шваб виспівав усе, до чиста: що цей корабель називається "Робін Гуд", 9000 БРТ поємности, саме стоїть на рейді, а відправляється завтра в 8 год. ранку, бере прямий курс на Нью-Йорк і везе додому здемобілізованих вояків хороброї III Американської Армії, що недавно так блискуче визволяла Німеччину з-під німецького гніту. Далі швабисько просльозився, признався, що він теж колишній матрос, служив гармашем при торпедних стрільнях, а тепер, мовляв, служить портовим помивачем.

Тоді наші хлопці йому кажуть: коли ти, брат, трохи грамотний в морському ремеслі, то напевно знаєш, що під баком є люка, в роді — комірчина, де переховують мотуззя, вакси, смаровила, тряпки, щітки та інше причандалля. В такій люці міг би сміло заховатися один, а з бідою і два чоловіки, що хотіли б переселитися поза чергою, якби по-тихоньки, вечерком, їх туди запровадити і сховати... Ну, німак зразу церемонився, мовляв — це слизька справа, ду, лібер Готт! — за таке можуть його розстріляти, отак: пуф-паф! або й повісити на реї, а він має "фрав" і трое "кіндер", але, що діло було між матросами, а консерви і цигарки теж мали свою реальну вимову, то, кінець-кінцем, домовилися, хоч і на міги.

В кожному разі, коли на другий день вранці загудів третій гудок і гордий та пишний "Робін Гуд", з розвіяними прапорчиками, при звуках американського гимну, відбив від бременського порту, то крім приписаних пасажирів на чердаку — він ще мав двох під чердаком, про існування яких не знали ні капітан, ні перший офіцер, ні жадне інше корабельне начальство.

Зразу подорож відбувалася без перешкод, хоч і комірчина була з-біса тіснувата, без люмінатора і страшенно задихало тиром та терпентиною, а при коливанні кораблем завжди якась зараза летіла на голову; але нашим новітнім Енеям було це байдуже, звикли ж до моряцького діла! Аж коло полудня, як пришкварило сонце, як розпеклися дошки і бляха, ов! тоді настала гірка година!.. Дихати нема чим, пити хочеться скажено, а в комірчині жара, ніби в крематорії. Поскидали хлопці одежину, далі й пороздягалися до гола, та все дарма, така жара анатемська, що, просто, гинь!

Перший не втерпів молодший Сашка. Заломився на дусі:

— Дорогий дружок, не сила моя довше страждати, бо страшна жага мене мучить од вчорашнього перепою! Води! — рисочку води, ради Бога, а ні, то вискочу за борт!

— Стривай, братець, — вмовляє його Колька, — потерпи хоч сутки, поки виїдемо на повне море, а то ще готові, іроди, завернути до порту і нас, штрафним порядком, репатріювати!

— Пускай репатріюють! Все одно помірати! Лізу на верх!

Отак і виліз Сашко перший, голий, як мати на світ привела, а замащений шміром, гей чортяка, а за ним, рад не рад, викарабкався Коля. Одне, що хлопці не забули зробити,

то встромити в зуби "нотапаси", а як лише опинилися на помості, замахали тими "нотапасами" американцям перед носами і загукали в унісон:

— Ми ді-пі, ми габен пес, волен фарен нах Америка, да нікс афідавіт, нікс — давай назад, вайтер фарен, гут Америка, окей!..

Ну, американцям лише подавай такі придибашки, бо це народ страшно ласий на всякі чудацтва. Як розкумекали в чому справа, то підняли такий окаянний рев, немов би надтягав "норд", або яке торнадо. З радості та захоплення не знали, що з Козенками робити: цей тебе фотографує, той тиче в зуби ґуму чи цигарку, одні тягнуть до лазні, другі до ресторану, ну, трохи тоді хлопців не порозривали. А щоб начальство не знало, то зараз їх обмундирували: Сашці дали однострій з нашивками сержанта, а Кольці — трохи не капітана!

Аж тепер почалося для наших Енеїв щасливе й радісне життя! Та й чи взагалі можливо уявити собі більшу радість, чим на кораблі, яким вертаються додому здемобілізовані вояки після переможної війни?.. Це був насправді "п'яний корабель", ба не тільки п'яний, але й понад міру галасливий: бенкетування, гульки, танці, тріскотіння джазу, диковинно-жалісливе виття негрів — гей би від болю зубів, не припинялися ні вдень, ні вночі.

Правду сказати — хлопці і не стямились, коли переплили океан, бо весь час ходили в похмільлі, запаморочені від віскі. Аж коли "Робін Гуд" наблизився до Елліс-Айленд і з моря виринула величава Статуя Свободи, тоді наші Енеї трохи опритомніли та протверезилися і то з переляку, бо їм чомусь привиділося, що це пам'ятник Леніна з простягнутим угору пальцем... А вже у ню-йорській пристані — Боже кріпкий! — тут, хіба, можна було дістати мотилиці!.. Непроглядне море народу загатило надбережну, як би два океани збилися до купи, здавалося вся Америка вилягла зустрічати славетних переможців. Скрізь прапори, транспаренти, квіти, фотографі, оркестри гримлять, артилерія гатить почесні сальви, народ шаліє, віатує, а вже жіноцтво трохи зо шкури не вилазить!

— Оце, братець, вітання, так вітання, хай йому грець! — кричить зворушений Колька. — Сашенька, ти бачиш який парадний прийом влаштували нам чортові плютократи?

Але розохочений Сашка нічого не чув, ні не бачив, лише репетував на ціле горло:

— Урра!

А на сушу, то їх дівчата просто на руках знесли! Одна міса, краща від другої, хватала тебе в обійми, розцілювала накрашеними вустоньками, обтикала квітами і передавала другій, а та друга третій і так перейшли хлопці через бо-зна скільки солодких обіймів, аж диво, що жадному ребра не потріскали, тільки всі поцілунки повідбивалися їм на щоках.

Та, згодом, все якось втихомирилось, вмовкли оркестри, крики та віатування, хмара самоходів і автобусів, навантажених народом, рушила з пристані в місто, надбережна раптом спорожніла, лише наші Козенки стояли далі ні в сих, ні в тих, з глупими, безпорадними мінами, дарма, що вигляд мали наскрізь бойовий, бо ж на них були мундири з відзнаками сержанта і капітана! До того ж хлопці не надто впевнено

трималися на ногах, і немов тільки для того, щоб заякоритися на тому непевному континенті та знайти на ньому якусь зачіпну точку, вони конвульсійно, з усієї сили, притискали до грудей величезні букети квітів...

— Ну й цирк! — сказав нарешті Коля, почухавши потилицю. Зразу з парадом тебе зустрічають, з квітами і поцілуями, а потім залишають напризволяще, ніби голого в терні... Куди ж його, братець, тепер нам іти? До кого вдатися за приютом?

— Давай прямо! — махнув рукою Сашко.

Але "прямо" йти було їм не під силу, бо, сіроми, спотикалися й перевалювались з "бекборду" на "штоєр-борд": розгойдавшись на кораблі, не могли тепер прийти до рівноваги. Вони блукали-блукали, таскаючи далі наперед себе оберемки квітів, кудись, проміж портові склади, доки та провулки, аж забрели в парк, чи сквер такий, де росли дерева й рясніла мурава. На цю мураву склали свої втомлені, скитальські кості, а китиці квітів уткнули під голову і захропіли.

Славно спали хлопці, довго, твердо, по-козацьки. Були б спали ще довше, аж Мілітарна Поліція сон їм перебила...

Ну, розмова з емпістами була коротка: хлопці показали "нотапаси", емпісти сказали: — окей! — і попросили сісти в "джіпа". З зустрічі з представниками військової служби безпеки наші Енеї незвичайно зраділи. Іншим разом може і рвали б перед ними на зламану голову, тепера ж — привітали їх, як рідних і з радощів трохи їм на шиях не повисли!

— Отак, братець, — сказав Коля, підсаджуючи Сашку в "джіпа". — Всі про нас забули, всі нас відцуралися, одна лише Ем-Пі пам'ятає! Ну, й слава Богу: куди ти не поїхав би, а все якась рідна душа тебе відпитає!

На команді справу скоро з'ясували. Втім — хлопці нічого не таїли, сказали урядовцям істинну правду: звідки в них американські однострої й відтиски поцілунків американських красунь на лицах, як опинилися в парку, на траві, і, взагалі, як опинилися в Америці.

Урядовці все те слухали, привітливо всміхалися та казали: "окей"!

Проте, хоч все було ніби "окей", то після переслухання обох братчиків приперли на ніч в околודок, а рано вранці, під сильною вартою, відставили до порту, і тим самим "Робін Гудом", що з такою парадом привіз їх до Америки, — відшупасували назад до Європи!..

Привела їх варта до табору та й питає:

— Це ваші, — каже, — люди?

— Наші! — гукає командант, — звісно, що наші: Коля і Саша Козенки, п'ятий бльок, десята комната. А що, знову щось наброїли?

— Нічого не наброїли, лише завчасно переселилися. Беріть собі їх і поза чергою до Америки не пускайте!

...А коли вже наші мандрівники, після всіх пригод, опинилися в бараці і з насолодою простяглися на своїх лежанках, — тоді Колька сказав Сашці:

— От, ми дураки, братець: в Америці, кажеться, були, а Трюмана не бачили!